

ADVIES

Beleidsnota's Onderwijs en Gelijke Kansen

Op 26 oktober 2009 diende minister Pascal Smet o.a. zijn beleidsnota's Onderwijs en Gelijke Kansen in bij het Vlaams Parlement. In deze beleidsdocumenten geeft de minister de grote strategische keuzen en opties van het beleid op de twee beleidsdomeinen voor de duur van de regeerperiode weer. De Vlaamse Jeugdraad adviseert op deze nota vanuit het perspectief van kinderen, jongeren en hun organisaties.

VLAAMSE JEUGDRAAD	
4 november 2009	ADVIES 09/21

Beleidsnota's Onderwijs en Gelijke Kansen

De Vlaamse Jeugdraad in vergadering op 4 november 2009 onder voorzitterschap van Stijn Jacobs en waarbij aanwezig waren:

Tim Barbaix, Dagmar Beernaert, Hakim Benichou, Lies Corneillie, Joris De Bleser, Lieke De Jans, Kara Eestermans, Kwinten Fort, Helen Henriouille, Nele Van Gils, Koen Verbruggen, Caroline Verschueren

Brengt *unaniem* het volgende advies uit:

1. Situering

Op 26 oktober 2009 diende minister Pascal Smet o.a. zijn beleidsnota's Onderwijs en Gelijke Kansen in bij het Vlaams Parlement. In deze beleidsdocumenten geeft de minister de grote strategische keuzen en opties van het beleid op de twee beleidsdomeinen voor de duur van de regeerperiode weer. De nota is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen, daar waar nodig, ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

De Vlaamse Jeugdraad adviseert op deze nota vanuit het perspectief van kinderen, jongeren en hun organisaties. Dit advies is gebaseerd op eerdere adviezen en het memorandum van de Vlaamse Jeugdraad naar aanleiding van de Vlaamse verkiezingen¹. Met dit advies wil de Vlaamse Jeugdraad een bijdrage leveren aan de vormgeving van het beleid van minister Smet op de domeinen Onderwijs en Gelijke Kansen.

2. Adviespunten bij doelstellingen en acties

BELEIDSNOTA ONDERWIJS

OD 1.1. Jongeren voorbereiden op actief burgerschap

De Vlaamse Jeugdraad adviseert de prioriteit leerlingenparticipatie positief. We adviseren om ook de ondersteuning van studentenparticipatie hierbij op te nemen.

De minister zal bekijken hoe hij de verkeersregels in de eindtermen kan opnemen en dit op basis van een evaluatie van 'Rijbewijs Op School'. In de beleidsnota Mobiliteit en Openbare Werken lezen we dit uitgebreider namelijk dat zowel in het basis als in het secundair onderwijs een pakket opgenomen wordt met de basiskennis van de verkeersregels én meer algemeen van een attitude en inzicht in

---

¹ Adviezen en memoranda via www.vlaamsejeugdraad.be

mobiliteit. De Vlaamse Jeugdraad vindt het belangrijk om op school een bredere mobiliteitseducatie te voorzien².

OD 1.4. Meer en betere kunst- en cultuureducatie voor alle leerlingen uitwerken

We vinden het positief dat er rond kunst- en cultuureducatie expliciet een samenwerking wordt opgezet met andere beleidsdomeinen, waaronder Cultuur, Jeugd, Sport, Media en Welzijn³.

OD 1.6. De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken

We adviseren om jongeren/leerlingen uitgebreid te betrekken bij de voorbereiding van het decreet leerlingenbegeleiding.

OD 1.8. Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen

De minister legt onder de term ‘welbevinden’ een focus op preventie van pesten, zelfdoding en psychische problemen. We adviseren om hier het ontdekken en ontwikkelen van talenten van leerlingen aan toe te voegen, welbevinden gaat immers ruimer dan de enge, negatieve invulling die hier gemaakt wordt. Het welbevinden van leerlingen hangt voor een deel ook af van de relatie met de leerkracht. Leerkrachten moeten voldoende ondersteuning krijgen rond hun begeleidershouding om leerlingen een goed gevoel te geven.

Binnen deze operationele doelstelling wil de minister eveneens de sportbeleving en bewegingsopvoeding binnen Brede Scholen versterken. De Vlaamse Jeugdraad adviseert om geen Brede Scholen uit te werken met een uitsluitend sportaanbod. Binnen een Brede School komt best de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren aan bod.⁴

OD 1.10 Meewerken aan het Vlaams Jeugdbeleidplan

Dit adviseren we als uiterst positief.

OD 2.1. De armoede bestrijden en de sociale inclusie bevorderen

De automatische toekenning van studietoelagen en de verhoging van schooltoelagen zijn waardevolle bijdragen aan de betaalbaarheid van het onderwijs.

OD 2.4 Hervorming van het secundair onderwijs

De Vlaamse Jeugdraad adviseert om bij de hervorming van het secundair onderwijs te voorzien dat jongeren en leerlingen op verschillende momenten in het traject betrokken worden.

OD 2.6. Het hoger beroepsonderwijs vormgeven

De Vlaamse Jeugdraad adviseert positief op de investeringen in plaatsen voor werkplekleren, als bijdrage tot de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt.

---

² Advies 0913 Rijopleiding

³ Advies 0811 kunst- en cultuureducatie en jongeren – nav Bamford

⁴ Advies 0911 Beleidskader voor brede school

OD 2.8 De participatie aan het hoger onderwijs bevorderen

De minister zal meewerken om de sociale dimensie in het Bologna proces mee vorm te geven. De Vlaamse Jeugdraad benadrukt dat op dit vlak ook financiële inspanningen nodig zijn. Blijvend overleg met jongeren en studenten over het Bologna proces is verder nodig.

We lezen een verruiming van de studiefinanciering in het hoger onderwijs, maar zouden graag hebben dat dit niet enkel gaat over meer studenten die een beurs krijgen, maar ook over een verhoging van de beurzen net zoals de schooltoelagen worden verhoogd.

OD 2.10 Participatie aan levenslang leren bevorderen

De Vlaamse Jeugdraad is positief over de samenwerking met de minister van Werk rond een 'geïntegreerd EVC-beleid'. We missen echter een afstemming met de EVC-ontwikkelingen binnen het beleidsdomein Jeugd, Cultuur en Sport. Dit geldt ook voor de invulling van de VKS.

OD 4.1 Duurzaam samenwerken tussen Onderwijs, Werk en Vorming

We adviseren positief dat in de beleidsnota meerdere keren een expliciete samenwerking met de minister van Werk wordt benoemd. Bijvoorbeeld rond een gedeelde visie op loopbaanbegeleiding en afspraken rond verantwoordelijkheden hieromtrent.

OD 4.4 Leren en werken consolideren

Het is positief dat de minister het voltijds engagement zal opvolgen. We adviseren om ook de bedrijfssector en de arbeidswereld hierin te motiveren.

Ook het streven naar een sluitende aanpak in de overgang naar de arbeidsmarkt is positief. Dit is een groot knelpunt voor deze (kwetsbare) jongeren.

De Vlaamse Jeugdraad herhaalt het advies⁵ om in de begeleiding van de jongeren niet alleen aandacht te hebben voor de doorstroom naar de arbeidsmarkt. Er kan best ook begeleiding en ondersteuning zijn voor het welbevinden van de lerenden waarmee we meer een kwalitatieve benadering voorstellen van de begeleiding.

Het decreet Leren en Werken zal in 2013 geëvalueerd worden. We vragen hierbij om niet enkel uit te gaan van de gegevens van de monitor maar het nieuwe systeem volledig onder de loep te nemen en hierbij alle partners te betrekken.

OD 6.2 Brede scholen realiseren

De Vlaamse Jeugdraad adviseert deze doelstelling en de brede kijk op het concept positief. Maar we lezen nergens dat de minister één beleidskader zal ontwikkelen rond Brede School, noch dat er structurele subsidiëring wordt voorzien, enkel dat de financiering van de nieuwe projecten bekeken wordt. Dit kan nefast zijn voor het welslagen van het concept.

De Vlaamse Jeugdraad blijft ook bezorgd over de lokale regie en coördinatie van Brede School. In deze beleidsnota wordt de rol van lokaal flankerend onderwijsbeleid aangehaald. In de beleidsnota Jeugd lezen we dat de regie van Brede School best in handen komt van het lokale jeugdbeleid. De Vlaamse Jeugdraad zet in haar advies uiteen hoe hij er over denkt⁶: de coördinatie van een brede

---

⁵ Advies 0807 Leren en werken

⁶ Advies 0911 Een beleidskader voor Brede School

school ligt in de eerste plaats niet in handen van een gemeente, maar ze kunnen wel een regierol opnemen. Gezien de brede focus in brede scholen is voor de Vlaamse Jeugdraad het lokale jeugdbeleid hierin meer aangewezen dan het lokale flankerende onderwijsbeleid.

OD 6.5. Het onderwijs in de centrumsteden versterken

Om de wachtrijen te vermijden zal de minister de regels van het huidige inschrijvingsrecht en aanmeldingsprocedure evalueren. Het is positief dat de minister de ganse inschrijvingsprocedure bekijkt en niet alleen de aanmeldingsprocedure.

OD 7.1. De interne kwaliteitszorg van de instellingen versterken

We adviseren om de participatie van leerlingen en studenten hierbinnen een structurele plaats toe te kennen.

OD 7.6 Nieuw omkaderingssysteem uittekenen

De Vlaamse Jeugdraad adviseert om de focus op Gelijke Kansen binnen onderwijs expliciet inhoudelijk te behouden, al zullen de middelen terechtkomen in het reguliere budget voor omkadering.

OD 7.7 Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren

We adviseren de geplande evaluaties positief.

OD 8.1. Scholen uitbouwen tot uitnodigende en stimulerende werk- en leefomgevingen

Het is positief dat de minister het belang van een betrokkenheid van leerlingen aangeeft.

Ontbrekend: het leerlingenstatuut

We adviseren dat de minister van Onderwijs werk maakt van een duidelijk leerlingenstatuut dat een einde maakt aan bijvoorbeeld examenbetwistingen of vragen rond orde en tucht. We adviseren ook om hierin participatie te garanderen rond de kwaliteitszorg op school.

BELEIDSNOTA GELIJKE KANSEN

OD 1.1. Het opstellen van een masterplan Gelijke Kansen waaraan wordt meegewerkt door alle Vlaamse ministers en in nauw overleg met het middenveld

Voor de samenwerking rond het masterplan besteedt de minister enkel specifieke aandacht aan het beleidsdomein Inburgering. Het is voor ons van belang dat er in dit kader ook specifieke aandacht besteed wordt aan de dialoog met de beleidsdomeinen Welzijn en Jeugd.

OD 1.3. Het implementeren van een gelijkemansperspectief in alle Vlaamse bevoegdheidsdomeinen

De minister wil bekijken hoe en in welke mate een gelijke kansen-toets kan worden ingevoerd in de ambtelijke reguleringsimpactanalyse (RIA). Hierbij adviseren we een afstemming op de JoKER (kind- en jongere-effectrapportage).

SD5 Het uitwerken van een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming van mannen en vrouwen (in o.a. media).

We adviseren de aandacht voor beeldvorming als positief. Dezelfde uitdaging stelt zich voor de beeldvorming rond jongeren. We adviseren om dit op te nemen in het Vlaams Jeugdbeleidplan en deze acties op elkaar af te stemmen.

OD8.3. Het welbevinden van jonge holebi's wordt verhoogd

We adviseren positief op de dwarsverbinding die wordt gelegd naar o.a. het jeugdbeleid. Bij de beleidsoverschrijdende initiatieven ter informatie en sensibilisering naar de jeugdsector adviseren we om tijdig te communiceren met jeugdorganisaties.

SD 11 De publieke ruimte wordt voor iedereen integraal toegankelijk

De minister wil een integraal toegankelijke leefomgeving waarbij alle voorzieningen voor wonen, werken en leven effectief bereikbaar, betreedbaar en bruikbaar zijn voor iedereen. Later in de tekst vermeldt hij de ontwerpfilosofie van het Universal Design die bij aanvang van het ontwerpproces de vraag naar een zo groot mogelijke diversiteit aan gebruikers centraal stelt. De Vlaamse Jeugdraad adviseert hier positief over en wil graag verder betrokken worden in dit toegankelijkheidsdossier.

SD 12 Mondelinge, schriftelijke, audiovisuele of digitale publieke informatie wordt voor iedereen leesbaar en verstaanbaar.

De minister wil ook aandacht voor het thema 'toegankelijkheid van informatie'. De Vlaamse Jeugdraad adviseert hier positief over en wil dit zelfs uitbreiden zodat de publieke informatie toegankelijk en verstaanbaar wordt voor kinderen en jongeren.

3. Samenvatting

Onderwijs

De Vlaamse Jeugdraad adviseert positief over meerdere acties uit de beleidnota Onderwijs aangaande:

- leerlingenparticipatie;
- kunst-en cultuureducatie;
- de link met het Vlaams Jeugdbeleidsplan;
- brede scholen;
- betaalbaarheid van onderwijs;
- leren en werken;
- evaluatie van inschrijvingsprocedures.

Op een aantal vlakken adviseert de Vlaamse Jeugdraad een verdere uitwerking:

- mobiliteitseducatie;
- participatie van jongeren bij het decreet leerlingenbegeleiding en de hervorming van het secundair onderwijs;
- financiële inspanningen om de sociale dimensie van het Bologna proces vorm te geven
- een structureel beleid en financiering rond brede scholen;
- een plek voor leerlingenparticipatie binnen interne kwaliteitzorg ;
- een dwarsverbinding met jeugd, cultuur en sport op het vlak van EVC en de VKS;
- de uitwerking van een leerlingstatuut

Gelijke Kansen

De Vlaamse Jeugdraad adviseert positief over meerdere acties uit de beleidnota Gelijke Kansen aangaande:

- het implementeren van een gelijkerekansenperspectief in alle Vlaamse bevoegdheidsdomeinen;
- het uitwerken van een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming.

De Vlaamse Jeugdraad adviseert een verdere uitwerking van de dwarsverbindingen met het Vlaams Jeugdbeleidsplan.

Voor de uitvoering van de beleidnota's biedt de Vlaamse Jeugdraad zichzelf aan als adviserende gesprekspartner namens kinderen, jongeren en hun organisaties.